

SHIHEMI NË
LUFTËN E ARDHSHME

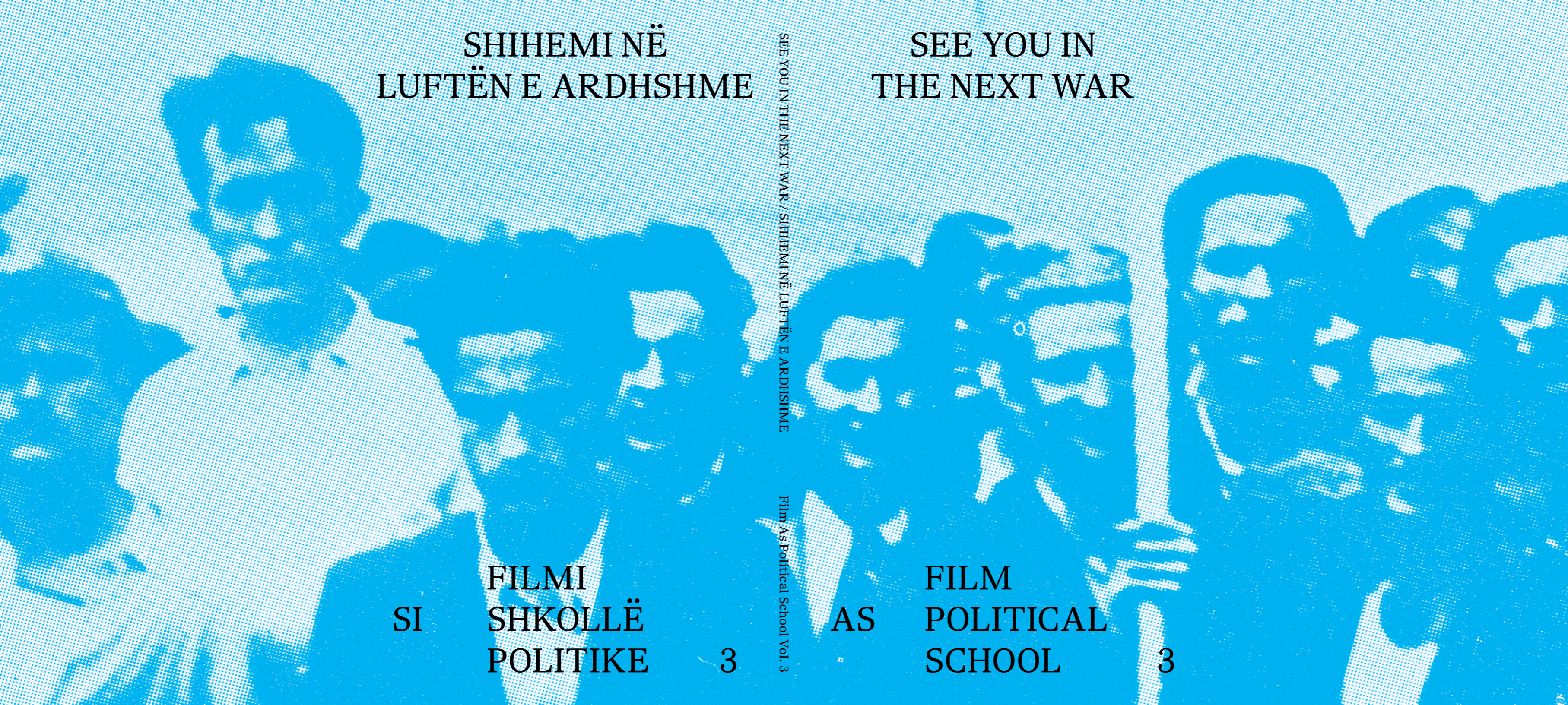
SI FILMI
SHKOLLË
POLITIKE 3

SEE YOU IN THE NEXT WAR / SHIHEMI NË LUFTËN E ARDHSHME

Film As Political School Vol. 3

SEE YOU IN
THE NEXT WAR

AS FILM
POLITICAL
SCHOOL 3

СТОЛУ НАШЕ ЗЕМЛЫ

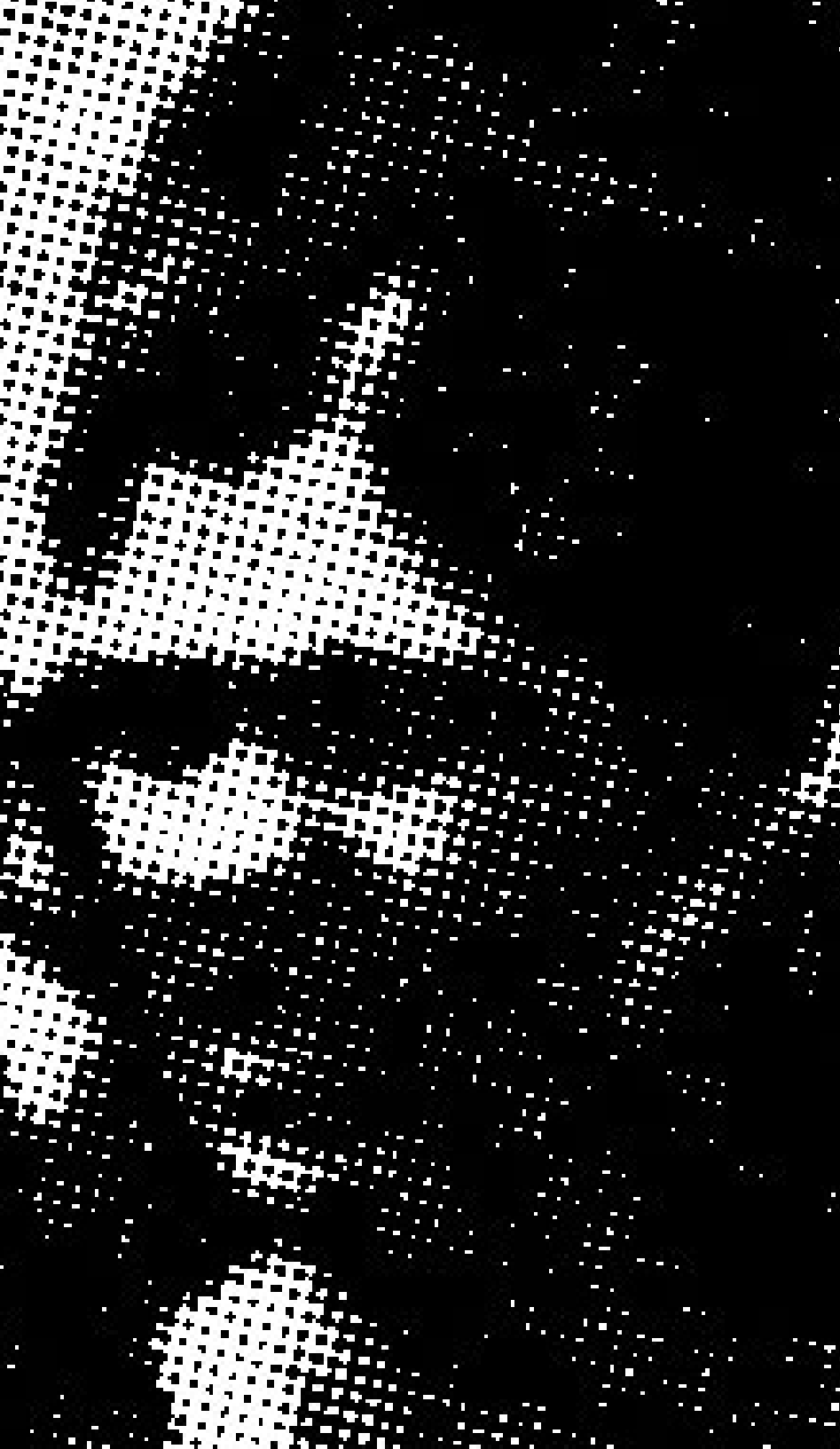
С ДОВОДОМ И ПРАВОДОМ

НАШЕ ЗЕМЛЫ И ПРАВО

SEE YOU IN
THE NEXT WAR

SHIHEMI NË
LUFTËN E ARDHSHME

AS FILM
POLITICAL
SCHOOL 3

SI FILMI
SHKOLLË
POLITIKE 3

In June 1939, the government of the Kingdom of Yugoslavia prepared a spectacular celebration for the 550th anniversary of the Battle of Kosovo●

Në qershor të vitit 1939, qeveria e Mbretërisë së Jugosllavisë përgatiti një festim spektakolar me rastin e 550 vjetorit të Betejës së Kosovës●

At the time, Albania was already occupied by Italy and the air was full of ominous signs of a coming World War●

Në atë kohë, Shqipëria tashmë ishte pushtuar nga Italia dhe situata paralajmëronte shenja ogurzeza të nisjes së një Luftë Botërore●

Gazimestan was chosen as one of the locations for this chauvinist event●

Gazimestani ishte përzgjedhur një nga lokacionet për këtë ngjarje shoviniste●

Despite the government's massive propaganda effort, the ceremony did not go as planned●

Pavarësisht përpjekjeve masive propaganduese të qeverisë, ceremonia nuk shkoi ashtu siç ishte planifikuar●

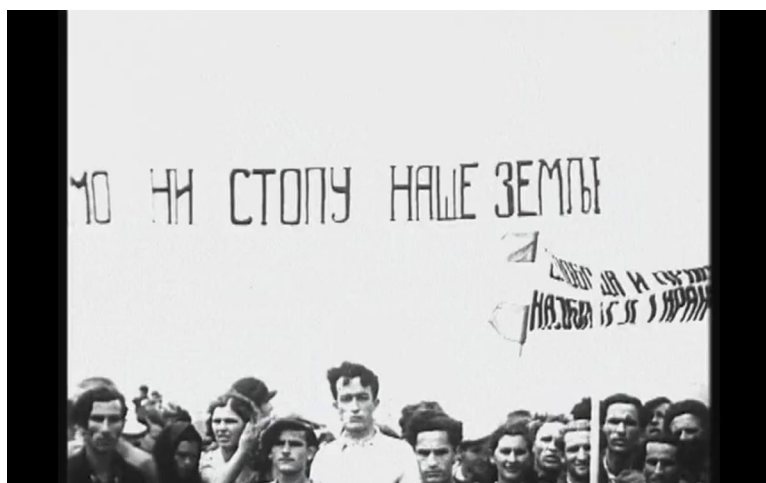
Having learned the news some days before the event, the communists of Kosovo organized a protest against the provocative celebration●
They prepared political flyers, slogans and banners●

Disa ditë para kësaj ngjarjeje, komunistët e Kosovës morën vesh lajmin dhe organizuan një protestë kundër kësaj feste provokuese●
Ata përgatitën fletushka politike, slogane dhe parulla●

On the 28th of June – the day of the anniversary
– the young communists Ramiz Sadiku, Zorka
Jovičević, Meto Bajraktari, Mita Milković and
others interrupted the celebrations by
chanting anti-war slogans:

Me 28 Qershor – ditën e përvjetorit – të rinjtë
komunistë Ramiz Sadiku, Zorka Joviçeviq,
Meto Bajraktari, Mita Milkoviq e të tjerë
ndërprenë festimet duke brohoritur thirrje
të ndryshme kundër luftës:

Long live the unity of Serbs, Albanians and Montenegrins in the fight for the democratic rights!

Rrnoftë bashkimi i Serbëve, Shqiptarëve dhe Malazezëve në luftë për të drejtat demokratike!

They raised banners with the following slogans:

Ata ngritën parullat me thirrjet e mëposhtme:

We don't give a penny of our land!

Nuk e japim asnjë qindarkë të tokës tonë!

*Freedom and rights of the people of Yugoslavia are
the best guarantee for the defense of the country!*

*Liria dhe të drejtat e popullit të Jugosllavisë janë
garancia më e mirë për mbrojtjen e vendit!*

The assembled people accepted the slogans
with enthusiasm and distracted the state
and church leaders' speech●
The chanting continued:

Të pranishmit i pranuan parullat me entuziazëm
dhe arritën ta shpërëndronin fjalimin e
udhëheqësve të shtetit dhe kishës●
Thirrja vazhdoi:

*We demand the fundamental rights
for Albanians!*

*Kërkojmë të drejtat themelore
për shqiptarët!*

A brief moment of the protest was accidentally captured by Kosta Novaković's camera who was recording his propaganda film *Proslava 550-te Godišnjice Kosovske Bitke* (The Celebration of 550th Anniversary of the Kosovo Battle)●

Një moment i shkurtër nga kjo protestë ishte filmuar aksidentalisht nga kamera e Kosta Novakoviqit, i cili po xhironte filmin e tij propagandues *Proslava 550-te Godišnjice Kosovske Bitke* (Festimi i 550-vjetorit të Betejës së Kosovës)●

This was the first time in which a communist action was recorded on film in Yugoslavia●

Kjo qe hera e parë që një aksion komunist u filmua në Jugosllavi●

Some days later, after celebrating the 150th anniversary of the French Revolution, several activists from the group who had staged the protest were imprisoned●

Disa ditë më vonë, pas festimit të 150 vjetorit të Revolucionit Francez, disa aktivistë të grupit të cilët kishin organizuar protestën u burgosën●

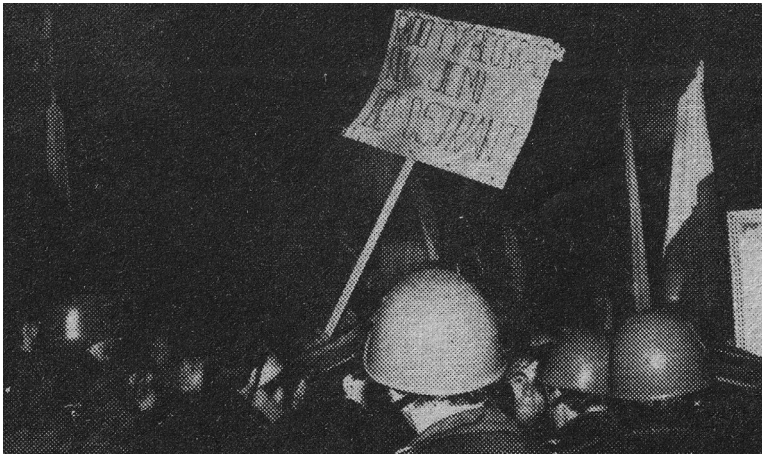
In 2001,
Chris Marker announced a second episode of
his cinematic Kosovo report,

Në vitin 2001,
Chris Marker lajmëroi episodin e dytë të raportit
kinematografik të tij mbi Kosovën,

which he would never release●

të cilin ai nuk do ta publikonte kurrë●

In a statement written a few years later
he said that

Në një deklaratë të shkruar disa vite më pas,
ai ishte shprehur se

“nobody cares about Kosovo
anymore anyway–

“ashtu kështu, askujt nuk i bëhet vonë
për Kosovën më–

until the next war●”

deri në luftën e ardhshme●”

“history

“historia

throws

i gjuan

its empty

prej dritares

bottles

shishet e saj

out of the window,”

të zbrazëta,”

remarks the voiceover in Chris Marker's
Sans Soleil ('Sunless', 1983)●

shprehet zëri që shoqëron Sans Soleil
(('Pa Diell', 1983) të Chris Marker●

alluding to the idea that the wave of optimism
that fuelled the revolutionary hopes of
the sixties

duke aluduar në idenë që vala e optimizmit që
ushqeu shpresat revolucionare të viteve
të gjashtëdhjeta

had receded sharply in the eighties●

ishte zvogëluar ndjeshëm në të tetëdhjetat●

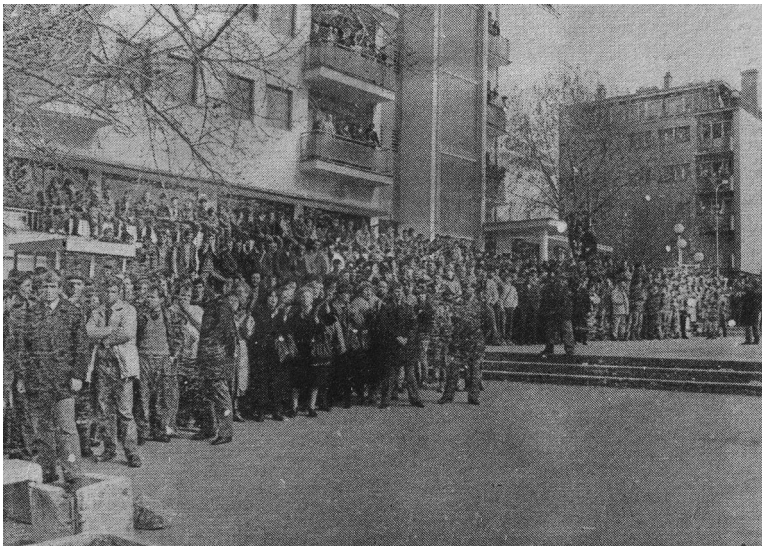
Frantz Fanon writes that somewhere in Algeria,

Frantz Fanon shkruan se diku në Algjeri,

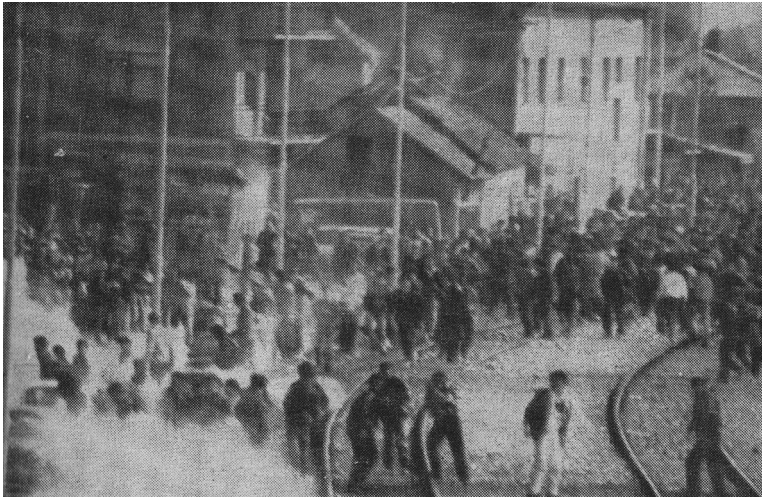
during the colonial time in 1961,

gjatë periudhës koloniale të vitit 1961,

a schoolteacher set his pupils, aged between
ten and fourteen, the essay topic

një mësues shkolle u jep detyrë nxënësve të tij
të moshës dhjetë deri në katërbëdhjetë,
me temën e esesë

‘What would you do if you were invisible?’

‘Çka kishe ba me pasë kanë i padukshëm?’

They all answered that they would steal arms
and kill the French soldiers●●●

Ata të gjithë ishin përgjigjur se do të vidhnin
armë dhe do t'i vrisnin ushtarët francezë●●●

1989:
Black smoke in the sky above the monument,

1989:
Tym i zi në qiellin sipër monumentit,

dedicated to the memory of miners' struggle
from the late 1930s;

kushtuar kujtimit të luftës së minatorëve
nga fundi i viteve 1930,

while the actual drama takes place in
the underground●

teksa drama e vërtetë zhvillohet
në nëntokë.●

Colophon / Kolofoni

See You in the Next War / Shihemi në Luftën e Ardhshme
Film as Political School, Volume 3
Filmi si Shkollë Politike, Volumi 3

Published on the occasion of the project *Palimpsests of History* / Botuar me rastin e projektit *Palimpsestet e Historisë*
National Gallery of Kosovo, Prishtina
Galeria Kombëtare e Kosovës, Prishtinë
09●11-03●12●2023

Editor / Redaktor:
Sezgin Boynik, Tevfik Rada

Translator / Përkthyes:
Blerta Haziraj

Proofreading in English / Korrektor në Gjuhën Angleze:
Áron Rossman-Kiss

Design:
Bardhi Haliti

Special thanks to the staff of the National Gallery of Kosovo /
Falenderime të veçanta ekipit të Galerisë Kombëtare të
Kosovës●

Images / Imazhet:
Rilindja 1988–90, *Bota e Re* 1988–89, *Proslava 550 Godišnjice*
Kosovske Bitke (1939, Kosta Novaković), P● Joviqeviq,
M. Milković, *Lufta e Komunistëve të Pejës midis dy Luftërave*
(1918–1941), Pejë, 1985●

Print / Shtypi:
Shtypshkronja Blendi

ISBN: XXXX

February / Shkurt, 2024

Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit
Ministarstvo Kulture, Omladine i Sporta
Ministry of Culture, Youth and Sport

